

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dvx Spiritvalis

Puente, Luis de la

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.Xiii.

Cap. XXIII. Varia documenta, & regulæ generales ad cognoscendas veras visiones, inspirationes, & reuelationes Dei: impulsuq[ue] spiritus boni.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48784](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48784)

causam quicquid ad hunc verborum modum
pertinet, reijciemus ad 3 Tract. nunc transeamus
ad declarandum, quod magis delicatum
est & vtile in hac materia, ne contingat nos in
errore.

CAPVT XXIII.

*VARIA DOCUMENTA ET
regulae generales ad cognoscendas ve-
ras visiones, inspirationes & reue-
lationes Dei: impulsus
que spiritus
boni.*

QUOD in vita spirituali ma-
ximè necessarium ac vtile,
iudicatur, est cognoscere
motus & sensus internos,
qui in corde nostro sentiun-
tur, vt scilicet discernatur,

quando à bono Spiritu, & quando à malo pro-
ueniant. Sæpè enim Apostolo teste, *a ipse*
Satanas transfiguratur se in Angelum lucis, & spi-
ritus dæmonis fingit se spiritum Dei, imitando
ipsum impulsus & interiora colloquia: ex quo
provenit, vt quem Spiritus S. impulsum existi-
mamus per ipsius dona ad nostrâ perfectionem
immissum, is Draconis septem capitum sit impe-
tus in nostrâ perniciem; & vt ait Sapiens, *best*
via qua videtur homini iusta, nouissima autem
eius

I.
a 2. Cor. II.
14.

Prou. 14. 12
Eccl. 16. 25.

SPIRITUS
BONITE

*eius deducunt ad mortem culpæ & æternæ
pœnæ. Et quoniam iste Draco astutus est
videtur, magnam habet peritiam in his fictionibus
fabricandis. Si enim pictor ille aded ad
pingere potuit botrum vuarum, vt volaret
ad eum auiculæ, eius grana suis rostris pin-
rent, vt comederent, persuasæ quod esse
vera: non mirum est, si dæmon ita nouerit
anima nostra pingere tales affectus, vt cum
vera tantum sint pictæ virtutes, vere
tamen esse videantur: & eisdem inelē-
tur, qui multam sibi tribuunt in spiritibus*

2.

PRAETEREA magna est affinitas & similitudo, inter aliquos affectus vitiosos, & virtuosos, adeo vt contingat sæpè nos transire a studioso affectu ad prauum, existimantes virtutem esse, quod reuera est vitium, & iram dicantes zelum, prodigalitatē, liberalitatem pusillanimitatem & hypocritam, humilitatem præsumptionem, confidentiam, pertinaciam constantiam, & amorem proprium, diuini amorem.

3.

ACCEDIT carnis nostræ sagacitas, & passionum nostræ sensualitatis feruor & furor; ex quo prouenit, vt cor his passionibus agitatam iudicium rationis inuertat, trahatque post se, & iudicet pulcrum esse turpe, & iud quod amat, dicat quod malum bonum, & bonum malum, & ponat tenebras lucem, & lucem tenebras, & amarum in dulce, & dulce in amarum.

c Isa. 5. 20.

DENIQUE imbecillitas nostri intellectus
 sufficiens causa est, ut non possit penetrare ab-
 solum cogitationum & affectionum, quæ in
 corde nostro geruntur, quod solus ipse d *Deus*
 et ipsemet dixit apud Ieremiam *Scrutari po-*
 test ac penetrare, nec aliquis cognosceret il-
 lud potest, nisi idem Deus spiritualemente det lu-
 cem ad illud cognoscendum. Quamobrem
 concludit sanctus Gregorius, duas nobis in-
 cumbere curas magni momenti: Primam ex-
 aminandi ac diligenter inquirendi, quid in
 corde nostro agatur, ne in ijs quæ agenda sunt,
 accipiat nos impetus carnis manifestus, nec
 in cogitationibus animus seductus, mala
 esse cognoscat, & tamen faciat. Secunda ve-
 ro nos cura debet vigilantes reddere, ne se
 impetus carnis quasi impetus spiritus latentes
 subiiciat, & culpas quas committimus nobis
 virtutes fingat. Sciendum enim est, quia
 inferiores magisque noxiæ sunt culpæ, quæ su-
 per inducta specie virtutes imitantur, quia il-
 læ in aperto cognita animum in confusionem
 deriunt, atque ad pœnitentiam trahunt: istæ
 vero non solum in pœnitentia non humiliant,
 sed etiam mentem operantis cleuant, dum vir-
 tutes putantur. Hæc sanctus Gregorius, cuius
 etiam consilium plurimum confert ad id,
 quo agimus, & primum multum iuvat se-
 cundum. Si enim studeas humiliter & velo-
 citè obedire inspirationibus, quas apertè co-
 gnoscis esse Dei, moxque resistis suggestioni-
 bus, quas deprehenderis esse dæmonis, non

d Ierem. 17. 9.

Hom. 5. in
 Eccl. 1.

SPIRITUS
 BONI

permittere Deum te in reliquis decipi. Nam qui facit bonum quod nouit esse tale, meretur adiuuari à Deo, ad assequendum, quod non nouit, & qui semper resistit hosti manifesto, meretur non permitti decipi ab occulto. Sed semper vigilandum sit tibi in sancto timore & formidine, moderatè tamen ac discretè, ut ne proque vitato extremo. Si enim timor sit nimius anxiusque cum magnis cordis assultibus plurimum nocet fiducia, quam debes de Deo habere, quod tibi sit in periculis adfuturus sapientia sua suppleturus, quod tu ex ignorantia non assequeris; & huiusmodi timores facile disponuntur ad deceptiones: sicut

Mat. 14. 26

et Marc. 6. 44

Apost. maris tempestate et turbati, existimantes Christum D. N. super mare ambulante in phantasma: sic nimium meticulosi illi existimant ipsam inspirationem, sicut perdidimus in Meditatione huius miraculi.

3 par. Med. 19

Eccl. 3. 24.

Admirandum tamen extremum nimie securitatis perniciosus est: qui enim non timet non se perdat, qui autem imparatus est, facile decipitur & superatur, & eveniet tibi quod dixit Ecclesiastes: *sunt impii qui uia securi sunt, quasi iustorum saltu habeant, sed & hoc vanissimum iudicio.*

S. 1.

De gratia discernendi spiritus.

PRIMUM igitur esto fundamentum, amplecti consilium S. Ioannis dicentis: *a* **Nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus, si ex Deo sint.** Si enim te absque hoc examine proicias, ut credas, quodcunque spiritus interne tibi dicit, graues illusiones ac deceptiones patieris; vel quia fidem adhibebis falso spiritui, credens esse verum, aut non adhibebis vero credens esse falsum, & admittes Angelum Satanæ credens esse Angelum lucis, aut reijcies Angelum lucis, existimans esse Angelum Satanæ: cum vtrumque sit valde perniciosum: neque enim minus nocet portam cordis Deo pulsanti claudere, credendo esse dæmonem, quam pulsanti dæmoni aperire, si credas esse Deum. & æquè perniciosum est, *b* **spiritum bonum** (ut Apostolus *b* **extinguere**, sanctasque eius inspirationes: acque est fouere malum, & execrandas eius suggestiones. Necesse ergo est omnes spiritus probare, ut eos amplectamur & sequamur, qui sunt Dei: repellamus verò eidem contrarios.

AD hanc probationem & examen, largitur Deus D.N. donum illud & gratiam, quam Apostolus discretionem spirituum appellat, quæ est lamen quoddam interius, quo discernitur inter bonum & malum spiritum, ad

Bb 2

quod

SPIRITUS
INTE

e Matt. 7. 20.

quod tamen etiam conferunt externa indica-
 quæ uterque præfert, iuxta illud Christi Do-
 mini: *c ex fructibus eorum cognosce* eis eos,
 quando utriusque fructus aliquam habent
 similitudinem, lux illa diuina aliquid de-
 prendit, in quo fit differentia oblato aliquo
 tero iudicio ex quo id appareat. Sicut Rex
 Salomon, ut deprehenderet vtra ex duabus
 mulieribus, vera esset infantis mater, cum
 utraque verbis & affectibus se matrem obte-
 deret, *dixit Rex ad ferri sui gladium,*

e 3. Reg. 3. 24

infantem viuum in duas partes diuidere, non
 eo animo, ut reipsa diuideretur, sed ut
 ploraret veram Matrem, ex commiseratione
 quam altera illarum ostenderet, cum au-
 tem infantem esse diuidendum, eique viuum
 infantem traderet, auferret verò alteri, quæ
 illam diuisionem se ostenderet propende-
 re, & ita factum est. Sed hæc gratia sic spirituum
 discernendi, non omnibus fidelibus datur,
 excellentioribus qui futuri sunt Magistri
 cesque animarum, ad quos tyrones minus
 spiritu experti recurrere debent, ne decipiantur.
 De illis enim illud intelligitur, quod
 dixit De^o Ieremiæ *e probatore dedi te in popu-*

e Iere. 6. 27.

*lo meo robustum, & scies & probabis viam
 eorum.* Probatorem appellat & metallorum
 examinatore, ut intelligamus sicut in re-
 publica ciuili sunt probatores, qui officio
 debent examinare & probare valorem & pes-
 ctionem argenti, imponendo scilicet aliquam
 particulam massæ, quæ offertur in ignem,

mixturam deprehendant plumbi aut stanni
 argento commixti; & hinc statuunt ac iudicant
 de perfectione totius massæ: Ita etiam in
 Ecclesia esse probatores ac magistros spiri-
 tuales, quorum officium sit, cœlesti lumine
 cognoscere ac declarare valorem, & gradus
 spirituum, virtutum, sensuumq; interiorum;
 examinando scilicet ac probando, num puri
 illi sint ac sancti, an verò admixtum habeant
 aliquid vitij aut deceptionis, adhibitis aliqui-
 bus externis probationibus, vt appareat, num
 quæ virtus videbatur, resoluatur abeatque in
 cinerem, ac deficiat instar plumbi aut stanni; an
 pura & integra remaneat instar argenti probati
 & repurgati. In quibus tamen probationibus
 semper necesse est ad Deum Dominum no-
 strum recurrere. Nam vt ait Sapiens, *fspi-
 ritum ponderator est Dominus, & tanquam
 præcipuus probator eos probat, gigneque (vt
 ait David) examinet sicut examinatur ar-
 gumtum, atque humiliter dicere: O Sol iu-
 stitiæ, illumina tenebras nostras & mitte
 lucem tuam, qua h separemus pretiosam a
 vili, & simus quasi os tuum, quo mani-
 festes & approbes quod tibi pla-
 cet, reprobos verò
 quod displi-
 cet.*

f Prou. 16.2

g Psal. 65. 10
h Jer. 13. 19.SPIRITUS
INTE

S. 2.

*De varietate spirituum.*Gerson. in
centilog p. 3

p. 9. 114. 2. 3

SED quoniam hæc gratia discernendi spiritus, non excludit nostram diligentiam sed omnibus incumbit, eam adhibere ad eos discernendos, aduertendum est, spirituum bonum complecti eos, de quibus supra cap. diuinum s. angelicum, & humanum illustratum lumine rationis naturalis aut fidei & legis charitatis: malus verò spiritus, diuos tantum complectitur, dæmonis videlicet & proprium siue carnalem & mundanum. Nam (testis S. Thoma) non oēs parui motus, quos in nobis experimur, fiunt à malis Angelis, sed multos eorū à nobis ipsis oriuntur, & ab illo spiritu què proprium appellamus, eo quod legibus propensionibus carnis nostræ sit subiectus, ut propriam voluntatem & iudicium proprium appellamus, quod ita nostrum est proprium, non sit Dei, cuius legi aduersatur. Et idem Bernard. enim appellat spiritum carnis, & spiritum mundi. Et hinc est quod spiritus noster motibus & sensibus, quos producit, interdum bonus, interdum malus, ac proinde bonæ præuæque cogitationes & effectus, quos experimur, interdum oriuntur à bonis aut à deprauatis propensionibus à virtutibus & vitis carnis nostro tenaciter in hærentibus: interdum verò à foris veniunt immixti à bono aut malo spiritu. Quamuis (vt bene S. Bernardus perperdit) non sit possibile in hac vita, certo semper

discernere, quando huiusmodi motus à nobis
 ipsis, aut aliunde proueniant, nec semper id
 est necessarium. Nam si motus est prauus, pa-
 rum refert nosse, num à dæmone, an à pro-
 prio spiritu ad malum propenso prouenerit.
 Semper. n. festinante est illi resistendū. Si etiā
 motus interior manifestè sit bonus, non est
 cur multum labores in examine, nū immedia-
 tē à Deo sit, an à bono Angelo, an à consci-
 entia bonū propensa: æquē. n. vult sibi obediri,
 quando suam voluntatem aperte manifestat,
 siue id faciat per seipsum, siue per suum Ange-
 lum, aut per eius conscientiam, qui illā agno-
 uit. Quod si dubites à quo spiritu mot⁹ ille bo-
 nus procedat, faciendum tibi est, quod ipse
 Christus D. N. dixit cuidā Religioso, anxie so-
 licito, eo quod non sciret, num colloquia &
 verba quæ sentiebat, essent à bono spiritu, quē
 tranquillū redderet, hanc ei quæstionem
 proponit cū esurienti tibi ramus offertur, fru-
 ctibus plenus, quid tunc facis? Respondit ille
 fructus comedo, ramū verò vacuū abijcio. hoc
 inquit ipse Dñs faciendum tibi est in his
 dubijs, quæ circa interna verba, quæ sentis, tibi
 occurrunt, comedas fructum bonū qui tibi of-
 fertur, exercendo scilicet bona opera, mani-
 festè bona, quæ tibi inspirantur, de quibus
 non sis amplius sollicitus, vt sis ab omni de-
 ceptione expeditus. Nihilominus in mul-
 tis alijs rebus refertur multum scire abs-
 que deceptione, quando huiusmodi motus
 & verba siue colloquia sint inspirationes

SPIRITUS
BONITE

Spiritus S. vt locum illis demus ; quando vult
 à malo spiritu simul ante speciem virtutis,
 illos reijciamus.

Ho c ipsum quod hic diximus, intelligendum
 est habere etiam locum in deuotione & lacrimis
 in feruore & lætitia, iubilis & suspensio-
 ne sensuum, in extasi & raptu & simili-
 bus affectibus, quos S. Bonaventura ait prouo-
 nire posse à triplici principio. Primum est
 naturalis corporis constitutio ad eas accom-
 data, eo quod vehemens sit, & instar ignis
 uax, aut læta valde & mollis, aut tenera,
 quæ facillè tangitur commiseratione, aut quæ
 vehementer apprehendat quod imaginatur
 cogitat. Secundum est spiritus Dei, vult
 interdum bona hominis constitutione, ipsa
 que naturam gratia sua perficientis, vt le-
 dem simul accingant, & vtriusque opera
 durabiliora, quamuis alias tendat contra
 sam inclinationem, eleuando spiritum
 strum ad res altiores, quam eius facultas natu-
 ralis assequi posset, vt sic facilius appareat
 diuitiæ gratiæ ipsius. Tertium principium
 est malus spiritus, qui complexione natura
 vtitur ad suas fraudes tegendas, ad eum mo-
 dum quo supra diximus, de lachrymis
 Ismaelis; ac propterea non parum re-
 cognoscere bene naturalem constitui oportet
 vt spiritus discernatur, qui efficit motus
 los internos. His ergo fundamentis
 niti debent regulæ & documenta, quæ
 traduntur circa adiuuandam gratiam dilecti-

n. 4. dist. 3

cap. 17.

DUX
 T. R. P.

endi Spiritus, ad euitandos errores circa illos. Quorum documentorum certiora & vniuersalia hic ponemus, quæ continent multa alia magis particularia, aduertendo tamen, quod licet singulæ regulæ propriam habeant documentum, illud tamen per se solum non sit sufficiens nisi & alia simul adhibeantur.

§. 2.

De obiecto sue materia diuinarum inspirationum, veritatibus scilicet, ac virtutibus.

DVAE priores regulæ, quibus reliquæ innitantur, pertinent ad obiectum & materiam diuinarum inspirationum; quod complectitur veritates tantum, ac virtutes puras & absque admixtione & odore falsitatis aut vitij. Quoniam Spiritus Sanctus à quo illæ procedunt, est Spiritus veritatis & Sanctitatis: Quare cum alloquitur nos & aliquid cordi inspirat (vt ait S. Augustinus) extendit, vt doceat alliciatque ad veritates credendas, & ad virtutes executioni mandandas, detestando quemcunque in his errorem & culpam; ac proinde nihil veritati aut virtuti diuinæque voluntati potest ab Spiritu Sancto inspirari.

HINC sit primum, vt Spiritus S. nihil possit inspirare, quod contra dicat ijs, quæ sunt in Sacris Scripturis reuelata & à S. concilijs declarata & in tota Ecclesia recepta. Quia De-

Bb 5 us non

SPIRITUS
SANTUS

Lib. de triplici habitaculo.

is non potest sibi ipsi esse contrarius, nec
 veritas alteri veritati aduersari. Quoniam
 ergo quicquid in diuina Scriptura continetur,
 veritas infallibilis, reuelata p̄ ipsummet Deū
 nam vt ait S. Petrus, a *Spiritu S. inspirati* lo-
 a 2. Petri 12. *sunt sancti Dei homines, sacri. s. script.* ex quo
 fit, quicquid Deus inspirat, ijs cōforme esse de-
 bere quæ habentur in scriptura sacra & nulla
 omnino modo eis contrariū, & in eum sensum
 b Iob. 33. 4. *S. G. reg. li. 23. moral. c. 11.*
 dicitur apud Iob b *Semelloquitur Deus.* Es-
 to enim sæpius suis seruis loquatur, semper
 tamen conformiter ad ea, quæ in sacris scri-
 pturis est locutus, nec vnquam aliquid dicit
 contrarium.

3.

DEINDE sequitur quoniam Spiritus S. est
 Spiritus Christi id quod præcipue inspirat esse
 veritates ac virtutes ipsius Christi, veritates
 quas ille docuit, & virtutes, quas exercuit, ho-
 cem præbens ad illas cognoscendas, & gratiam
 ac vires ad has imitandas, iuxta id quod ipse
 Redemptor noster Apostolis suis promisit in
 e Ioan. 14. 26. sermone post cœnam, dicens: *Paracletus Spi-*
ritus S. quē mittet pater in nomine meo, ille vo-
docebit omnia, & suggeret vobis omnia quæcū-
q. dixero vobis. Nunquam itaq; inspirat res in-
 utiles nec impertinentes nouitates, nec vana
 rationem ab ea, quam ipse Christus in suo Eu-
 angelio docuit, & in vitæ decursu secutus est,
 alienam. Quin potius (vt ait Sanctus Bernar-
 dus) quoniam tenemur declinare à malo, &
 facere bonū, proprium est Spiritus S. in vtroq;
 horum iuuare nostram infirmitatē. Ad primū
 suggerit

ser. 7. de Pē
teco.

aggerit nobis compunctionis affectus, cul-
pas nostras reprehendendo: de eo enim di-
citur: quod *d quando venerit arguet mundum*
de peccato. Ad secundum curæ illi est memo-
riam nostram reficere, & illuminare intelle-
ctum, ut firmiter & magno cum gaudio cre-
dat, quod reuelatum est, & voluntatem al-
licere ad imitationem Christi, ad custodi-
am legis eius, ad amplectenda Euangelica con-
silia.

d Ioan. 16. 8.

HINC tertio efficitur, omnia interna sen-
suum, quæ non mensurantur hæc prædicta regula,
esse à malo Spiritu. Quia Dæmon est Spiritus
mendacij & malitiæ: Ideoq; omnes eius ser-
mones & suggestiones tendunt ad falsitatē &
perniciam. Quod ille præstat varijs modis, aliquan-
do enim quod dicit, est manifestum mendaciū,
contra Dei veritatem; sed illud obducit ratio-
nibus apparentibus, ut verum esse credatur; si-
cut decepit Euam. cum enim Deus dixisset, e-
ne ligno scientiæ boni & mali ne comedas; in
quo unque enim die comederis ex eo, morte mori-
eris; f Serpens dixit ad mulierem: ne
quaquam morte moriemini, sed eritis sicut Dī,
scientes bonum & malum. Quasi ei diceret:
Verba illa Dei fuerunt minæ, ne euaderetis
sapientes, sicut ille. Alias quod dicit, est
veritas certa, ex scriptura Sacra deprompta,
sed ipsa applicatio est apertæ falsitati coniun-
cta, concludens falsas conclusiones ex præ-
missis veris. sicut tentauit ipsum Chri-
stum decipere, cum dixit, g mitte te deorsum,

e Genes. 2. 17

in Genes. 3. 4.

g Matt. 4. 6.

scriptum

SPIRITUS
BONI

Scriptum est enim : quia angelis suis mandatum est de te, & in manibus tollent te, ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. veritas erat illa Deum, sed applicatio Dæmonis fuit dolosa, colligens ex ea, licere Christo mittere se ex pinnaculo deorsum, Deumque sine necessitate penitus. Qua via decipit, & fere quotidie decipit multos feros Hæreticos, persuadens illis, aut fallens, esse, quod est in Scriptura, aut aliquem errorem ex ea deducens, propter malam applicationem, aut eos eò deducens, ut instinctum interiorum, quem sentiunt, regulam faciant suæ crudelitatis; nihil curantes, quid Deus revelauerit, quare non possunt ipsi appellari illuminati, sed potius obtenebrati, ut qui sequantur proprium iudicium, errans, incertum, & incognitum, cum deberent credere tales instinctus a deo varios & repugnantes, non posse ab eis provenire, quam à mendaciorum parente.

INTERDUM verò idem malus Spiritus subtiliori alia fraude vitur. Nam ut Sanctus Gregorius ait, per tempus aliquod multa ingerit quæ sunt vera & studiosa, ut sic securus faciat eum, cum quo agit, quod sit Spiritus bonus, sed aliquid postea addit, quod ipsius est proprium, persuadens aliquem errorem aut peccatum. Hac ratione (ut refert Cassianus) decepit quendam Monachum, cui per longum tempus apparebat ac revelabat res valde salutares; quem cum videret superbia tumentem, multumque suis revelationibus tribuentem, ostendit ipsi Christianum populum cum Apo-

4. Dial. c. 48.

5. 1 hom. 22.

Q 172. a 6.

Collat. 2. c. 3.

holis, valde tristem & lucidum; populum
 vero iudaicum cum Moyse & prophetis, val-
 de lætum & elegantem, dixitq; illi. Si vis par-
 iceps esse lætitiæ & pulchritudinis horum,
 circumdaris sicut & ipsi; & cum ille miser
 consueuisset maligno illi Spiritui credere in
 his, quæ vera erant, adhibuit etiam fidem in fal-
 sitate, permittente Deo hunc lapsum illi super-
 bo, ad nostram instructionem & cautelam.

Ex quo licet inferre, maligno Spiritui, quã-
 do talis esse cognoscitur, nõ esse habendam fi-
 dem, etiam in veris quæ dicit; propterea quod
 ille dicat; nec obtemperandum in bono quod
 præcipit, propterea quod ipse præcipiat; sed
 quia ipsa ratio aut fides sic dicat, nec permit-
 tendus est aliquid nobis dicere; exemplo Chri-
 sti D.N. qui h

Damonia clamãtia, quia tu es fili- h Luc. 4. 41.

us Dei, increpans non sinebat ea loqui. Quia quæ
 cumq; dicant aut faciant, eò dirigunt, vt nos de-
 cipiant, & in superbiam ac in perniciem nostrã
 adducant. quod si Dæmon aut passio aliqua tua
 furioso aliquo imperu, ad bonum aliquod opus
 etiam præceptum impelleret, non est facien-
 dum, vt eius pareas suggestioni, sed vt imple-
 as legem Dei, reprimendo furiosum impetum
 & perturbationem, quam sua suggestione Dæ-
 mon adfert. Nam (vt ait Apostolus) *omnia mi-* i. 1. Cor. 6. 12.
hi licent, sed ego sub nullius redigar potestate:
 Quasi diceret, etsi res licita sit, non tamen nos
 eius mancipia esse debere, sed eam facere cum
 libertate cordis. Est autem ad nostram conso-
 lationem aduertendum, si quando à malo

Spiritu

SPIRITUS
 SANCTE

In Cant. c. i. spiritu instigati, id ignorantes, faciunt
quod bonum opus, modo ad sit bona intentio
cetera q; conuenientes circumstantia, no
pterea (vt ait Richardus) opus illud debet
esse Deo gratum. Dæmonis enim malitia
potest ei nocere, qui in ipsa actione,
fit eius particeps. sicut si quis mihi per
deret intentione deprauata, vt Eleemo
nam ego facerem, si ego bona intentione
cero, habeo meritum apud Deum, quia
terius mala intentio, non potest inficere bo
meam.

s.

DENIQUE quamuis sit verum, omne
spiritum, qui vel semel instigat, aut
uelat aliquid falsi aut mali, etiam si ma
lum, esse euidenter malum, esto multa
ra prius dixerit, & ad magnas virtutes in
gauerit, quia Spiritus Diuinus est purissimus
absque vllius falsitatis aut malitiae adm
one: non tamen propterea existimandum
omnes reliquas inspirationes aut reuelati
nes, quas homo ille habet, esse à maligno Spi
ritu, nec eas illusionum nota damnare (vt be
Gerson aduertit) quin potius est familiare
Dæmoni, vt opinionē verarū allocutionū
reuelationū Dei imminuat, eosq; qui illas
cipiunt, turbet & affligat immiscere aliqua
as, vt reliquæ omnes suspectæ habeantur, &
illas admittat, aut in vltimū deducat, qui
habet. Quod tamen totum consuevit Deus
uertere in bonum suorum electorum, Iuxta
eis præbens ad horum motuum varietatem
stringere.

Tract. de di
stinct. verar.
reuelation.
signis. in i.
parte.

hinguendam, & ex omnibus fructum haurien-
dam ut mox videbimus.

PRAEDICTO huic fundamento in-
tuitur præclara quædam differentia, quâ ipse-
met DEVS indicavit, inter verba sua, &
spiritus maligni. Huius enim verba appel-
lata s^{unt} *somnum & paleam*; sua verò, *tritium,*
ignem & malleum. Mali enim Spiritus verba k 1078. 23. 23.
omnis sunt, quia nec veritatem, nec san-
ctitatem habent, sed fictam apparentiam &
speciem, ab eius malitia inductam aut à no-
stra stulta imaginatione. Et sicut somnia
sunt affinia humori, in corpore prædominan-
ti, aut ijs, de quibus in die actum est: ita
eius verba, semper solent esse conformia
inclinationi, inaniq^{ue} audientis desiderio.
& potius ad quandam eiusdem delectatio-
nem quam ad profectum diriguntur. Et pro-
pterea appellantur palea, quia vacua & ina-
nia à veritate & virtute, nec firmitatem ha-
bent nec stabilitatem in ijs quæ dicunt, sed in-
clinant ad vanitatem mundi & carnis sen-
sualitatem, suntq^{ue} esca bestiarum, homi-
num scilicet bestialibus carnis suæ appetiti-
onibus deditorum, quæ etiam instar paleæ fouet
ignem cupiditatum eorundem. Verba autem
Dei sunt sicut tritium, quia nutriunt & con-
fortant Spiritum solidis veritatibus & virtu-
tibus: deoq^{ue} in bonam terram seminata, p-
ferunt copiosum bonorum operum fructum.
Sunt etiam sicut ignis, quia fide illuminant, &
amore inflammant, contritione purificant,

contⁱⁿ

SPIRITUS
INTE

contemplatione ad cœlum extollunt, alij
 zelo communicantur, vruntque & conlucunt
 quicquid est palea, dissoluendo præsentia
 omnes imaginationes & somnia Spiritus mali.
 Sunt denique sicut malleus conterens petram
 quia flectunt duritiem cordis, iudicij pernici-
 tiam, carnis rebellionem, & passionum
 veritatem, & vt ignis & malleus ferrum mol-
 liunt & flectunt, ira diuinis verbis flectitur
 emollitur cor nostrum, vt excellentes virtutis
 figuras recipiat.

§. 4.

*De puritate intentionis, ac discretione, qua
 bonum spiritum comi-
 tatur.*

VERITATIBVS & virtutibus, quæ
 duo sunt certæ signa diuinarum inspira-
 tionum, coniunguntur intentio pura
 discretio, tanquam duo oculi, de quibus illud
 intelligitur, quod Christus D.N. dixit: *asi
 lus tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lau-
 dum erit. Si autem oculus tuus fuerit nequam
 duplexque, totum corpus tuum tenebrosu-
 rit, ac turpe.* ac proinde sunt certæ indicia
 discernendum Spiritum bonum à malo. Non
 primum Spiritus bonus, semper impellit ad
 bonum finem, gloriam scilicet Dei absque
 alicuius mali aut obliqui permixtione. Cuius
 enim b *vniversa propter semetipsum operatur
 Dominus, ob suam scilicet gloriam; ita quæ*

^a *Matt. 6. 22.*

^b *Prou. 16. 4.*

quid ipse inspirat, ad eandem tendit; & quic-
quid est cōtra hoc, proficiscitur à malo Spiritu,
hoste diuinæ gloriæ, qui semper quærit q̄ sibi
et proprium in honore aut voluptate. Ex quo
ut deotio & lætitia, q̄ adfert bonus Spiritus
non sit Dei, & ipsi Deo referatur accepta; ac
propterea Apost. eā appellat *gaudiū in Spiritu*
S. Quia ab eo proficiscitur, & eū habet pro
suo scopo & fine vltimo, quia de solo gaudet, q̄
Spiritu S. placet; & gaudet, in eū finem, vt ei-
dem placeat: ad illud ipsum nos exhortatur, i-
dem Apostol. cū ait: *gaudete in Domino, semper*
David idem suadet dicēs: *delectare in Do-*
mino, & dabit tibi petitiones cordis tui. quæ
delectatio, si sit finis principalis sui ipsius, non
erit ab Spiritu diuino, sed proprio, carnali ac
sensuali, qui etiā alitur & fouetur rebus spiri-
tualib⁹, & afficitur in Deū (vt ait Richardus)
non q̄ illum amet, sed q̄ eius dulcedine dele-
ctetur, cuius indicium est *si tam diu duret dile-*
ctio quā diu durat dulcedo. qua dulcedine per-
sistēte, magna est in homine promptitudo ad
currendam viam mandatorum Dei, eiusq; cō-
fessionum, sed ea subtracta, deficit amor & prō-
sequendo illa, omnisq; eius obedientia, defici-
ente scilicet fine & motiuo eius. propter ean-
dem causam, non censetur esse Dei dulcedo
illa atq; deuotio, quæ vt finem respicit, homi-
nibus placere, cuius iudicium erit si extollatur
in publico, quando ab hominibus videtur, in
secreto vero marcescat, aut si laudibus dilata-
tur, contemptu vero arctatur, aut si eam quæ-

e Rom. 14. 17

d Philip. 4. 4
e Psal. 36. 4.

Richard. in
Cant. cap. 6.

SPIRITUS
INTE

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

rat petatq; à Deo cum aliqua perturbacione,
 xietate aut impatientia, conquerendo & re-
 bado seipsum si differatur, aut negetur, aut
 trahatur, signum est. n. spiritum proprium
 esse participem, seipsum potius querente
 ipsum Deum.

Richard in
 Cant. c. 17.

f Rom. 13. 1.
 g Cant. 2. 14.

IDEM bonus spiritus semper comitem
 bet pretiosissimum alterum oculum qui est di-
 tionis, quo ordo rectaq; dispositio adhibetur
 in omnibus, que inspirat vt. n. ait Apostolus
qua sunt à Deo, recte ordinat à suis ita vt
introducatur in cellam vinariam. .f. affectum
 tim ordinet nobis charitatem, que illorum
 dux: ibi .n. maximas fraudes potest hodie
 texere, conuertendo .f. spiritualem amorem
 sensualem, ob eius inordinationem. Quam
 brems dicere solebat quidam in his valde
 citatus (vt refert Gerson) nihil sibi esse
 suspectum, atq; ipsum amorem, etiam cum
 rebus diuinis. Nam (vt ait S. Augustinus)
 cedo est soror amoris, sensualitas vero
 dulcedine, ex quo multa inordinationes
 niunt, non solum si accipiatur tanquam
 sed si etiam tantum de eo vino quis hauriat
 vt inebriatus bonum eius usum amittat, aut
 miam carnis debilitationem efficiat ex qua
 ficiat spiritus, aut adeo eidem adheret, vt
 cupationum suarum ordinem peruerat
 redo .f. ea opera que sunt obligatoria, aut
 ioris perfectionis, vt affectu dulci fruatur
 cupiendo statim ad supremum culmen perueni-
 nire, non transeundo per infimum, magis

Supra Tract.
 de simplifi-
 cat. cordis.
 notula. 19.
 parte 3.
 Lib. 3. Con-
 fessionum.
 Richardus
 supra.

Gerson tra-
 ctatu de pu-
 sillimis.
 part. 3.

retiarum. Ideoq; eo interdum peruenit, vt iu-
diciu ipsu amittat, & in Spiritus phrenesin
incidat, quod totum prodit malignum spiritū,
quo procedit; qui ingressus cum huiusmodi
ignorantibus in cellam vinorum Dei, abstulit
illis discretionem, conuertens (vt ait S. Bern.)
eorum feruorem in furorem, bonosq; eorum
affectus in prauos.

Ex quo fit, vt in Dei impulsibus & motibus
(vt insinuat Gerson) simul eluceant tria præ-
cipua ipsius attributa, bonitas. s. sapientia &
omnipotentia. Bonitas, quia semper inducunt
quod est bonum, licet non statim ad id qd
est magis perfectum. Sapientia, quia (vt in li-
bro Job dicitur) h*ic* inspiratio omnipotentis
est intelligentiam mysteriorū videlicet & o-
mnium illorū, quæ ad nostrā salutem spectant,
in quo tamen non cæcè procedit, sed prudenter
per gradus suos, mouedo (vt ait S. Bern.) pri-
mū affectus, & oscula pedum Christi, mox ma-
nu, ac deniq; eius diuini vultus. Omnipoten-
tia eminet in efficacia, qua mouet ad execu-
tionē operis, q. n. dat velle, dat quoq; p̄ficere qd
ille voluit, vires & facultates ad id mira iucū-
ditate præbēdo. Nā vt ait idē S. Bern. affectus qd
ratione procedit, est fortis, sed siccus; qui autē
inimā sapiētia simul est suavis & fortis.

Atque hinc puenit qd spiritus, cū sit discre-
tus ac moderatus ordinariē non moueat, nisi
ad res ordinariās, & cuiusq; viribus sine mi-
raculis accommodatas, ducendo nos per vi-
as rectas, planas, & tritas, ac propterea

Serm. 33. in
Cant.

3.
In Centilo-
gio de im-
pulsibus, &
Tractar. 8.
Super Magni-
ficat. Impul-
sus est beni-
gnus lumi-
nosus & vir-
tuosus.
h Job. 32. 8.

Serm. 50. in
Cant. est af-
fectio quam
natura gi-
gnit & quam
sapientia cō-
dit.

SPIRITUS
INTELLIGENS

securiores q̄ sint extraordinaria & inlicita
in quibus maiora insunt pericula, & maligni
Spiritus maiores tentat assultus. Nam cū De
auctor sit viæ huius ordinariæ ad cælū, per
maiores nostros deduxit, inspirat nobis, ut
eandem incedamus, *i nec transgrediamur*

i Prou. 22. 28.

minos antiquos, quos posuerunt & triseru-
Patres nostri. Dæmonis autem Spiritus, incit
cit ad hos terminos transgrediendos, induci
do ad res nouas, curiosas, singulares, prodigi
sas, & inusitatas, quæ admirationem afferunt
stuporem mundo, ad consequendū honore
Citatis. Sed quoniam Spiritus S. interdum
iam extra ordinaria inspirat, non erit absque
liqua documenta & indicia proponere, ad
impulsus dignoscendos, petēdo demissio
D.N. auxiliū verbis illis Sponsæ: *supreme*
ter k qui pascis & cubas cum tuis ouibus in
ridie, in eminenti .f. luce & Spiritus feruor
coniunge, quæso in me feruorē & lucē, ne
tepidus vel vagus incedā, sequens imperu
forum & malorum spirituum, qui se fingunt
sodales tuos.

& Cant. 17.

S. 5.

*De impulsibus & inspirationibus ad res
extraordinarias.*

I.

EX quatuor his indicijs boni Spiritus
cet quintam regulam deducere, quæ
gnoscamus, quem seruet stylū, cui ad
extraordinarias, incitat, premittendo huius
modi inspirationes varijs modis euenire: mo
certū

22. Q. 171.
art. 31

certū reddente ipso Deo D. N. internè suas esse
inspiraciones, nullo dubietatis ea de re vesti-
go relicto: Quo modo loquebatur Deus cum
prophetis res quæ huiusmodi illis iniungebat
sicut probat S. Thomas exēplo Abrahami quē
iussit sacrificare filiū suū Isaac; quæ res primo
conuictu, videbatur contra legē naturalē: sed ita
certū ac securū internè eū reddidit, q̄ ipse es-
set, qui hoc iuberet, & quod tanquam Dominus
absolutus vitæ omnium hominum, poterat iu-
dicare offerri sibi, non solum animalia, sed etiam
proprium ipsius filiū, vt mox absq; excusatio-
ne fuerit aggressus. Alias similia solet inspi-
rare impulsu quodā & instinctu interno adeo
vehementi, vt cor ipsum rapiens, faciat magna
securitate exequi q̄ inspirat; sicut aliquibus
reginibus & martyribus inspirauit, vt sese in
periculis proijcerent anteq̄ eas proijceret carnifex,
sed nō sunt hę inspiraciones, tanq̄ regula acci-
piendæ eius q̄ sumus facturi; nec exempla hæc
sunt imitanda sed admiranda, & laudand° De-
i sanctis suis & operibus suis. opus est aut̄ ma-
gna attentione in rebus huiusmodi. Nā Demō,
sicut instar simiæ, vult imitari, quod facit Deus,
sic accipit occasione ad ignorātes & supbos
deceptiendū, eos permouens ad res rationi con-
trarias, fugens, quod Deus cū ipsis dispenset,
& interna illa inspiratione potestati faciat ad
ea exequenda. Et hoc modo refert Cassian° dæ-
monē psuasisse cuidā Monacho, vt propriū filiū
quem apud se habebat, decollaret, quo Abra-
hami Sanctitatē imitaretur. Quod facinus fu-

Collat. 2. c. 7

SPIRITUS
INTELLIGENS

Tract. 11. in
Ioannem.

Osaz 1. 2.

2.

isset executus, nisi puer videns parentē acci-
gladium, timensque ne tale quid attentatū
fugiens euasisset. Et quibusdā etiā Hæreticis
refert S. August.) persuasit vt se præcipites
rent, aut se in ignem conijcerent, vt Marti-
euaderēt. Alijs quoq; miserrimè persuasit
uia, inhonesta peccata, fingens Deū dispen-
cum illis, sicut iussit Prophetam Oseam
mere sibi vxorem fornicationum.

VT ab his fraudibus liberemur, oportet
telligere, veritatem ac puritatē huiusmodi
spirationum, desumendam esse ex finibus
quos diriguntur, maioris scilicet gloriæ
profectus spiritualis eius cui immituntur
dificatione Ecclesiæ, & utilitate proximorum
aliquando diriguntur ad probandā fidelitatē
obedientiā ipsius iusti, sed tūc præsupponit
esse rarē sanctitatis, qualis erat Abrahā. Ne-
nē enim Deus plus onerat, quam ferre possit
nec probationes extraordinariæ sunt neces-
sariæ, nisi ad virtutes extraordinarias man-
das. Ex quo fit, quod huiusmodi probatio-
hominiū imperfectis sint, à Demone, quæ
te illorum pernitiem. Alias eadem probatio-
nes diriguntur ad eripiendum iustū ab ali-
extraordinaria tentatione, & peccandi per-
culo, sicut S. Benedicto inspirauit, vt se in
bus tam diu voluaret, dum lacerato corpore
voluptatis sensus, ad quem Diabolus arde-
tes faces subiecerat, dolore opprimeretur.
Sancto Martino, vt se proijceret in mare, &
solus maneret cum quadam virgine in rupi-
qua

erat in mari. Apparuit autem eam fuisse
 inspirationem ex eo, quod statim accurre-
 re Delphines, qui ipsum supra dorsum ad ter-
 ram deducerent. Ex quo apparet fraudem esse
 demonis quamcumq; suggestionem ad sensua-
 rum voluptates. Semper enim Deus inspirat, ut
 fugiamus, nec unquam dispensavit, aut di-
 pensaturus est, ut quis illas sequatur imo po-
 terat si in aliquo dispensat, id facit eas fugiēdas.
 Quod si iussit Oseam ducere quandam forni-
 catriam, non id fuit, illum ad voluptates incli-
 nandum, sed potius ad mortificandum, inito
 matrimonio alias licito, sed valde contrario
 honoris & voluntati, ut rudi plebi hoc o-
 portet prophetizaret, quod verbo assequi non
 poterat.

ALIAS Dominus noster mittit huiusmodi
 inspirationes, ad declarandam gratiæ suæ effi-
 cacitatem & fortitudinem animi, q̄ servis suis
 ostendere potest, sicut inspiravit aliquib. Martyrib.
 ut se in flāmas conijcerēt, p̄ueniētes man^o Car-
 thagīnē q̄ eos proijcere volebant. Hoc facto cō-
 quodētes & pudore afficiētes Tyrannorū cru-
 delitatem, & simul erigendo aliorum fideli-
 tatem, qui præsentes aderant, debilitatem. Ve-
 rum rari sunt huiusmodi casus, & quando mors
 vitæ non poterat evitari alioquin erunt illusi-
 ones Dæmonis, ut eo citius trahat eos in infer-
 num, qualis fuit Monachi illius Heronis,
 cui (ut refert Cassianus) persuasit, pro-
 jicere se in profundissimum puteum. Ex quo
 etiam vivus evasit, non tamen deceptionem

5

Collat. 2. c. 5.

SPIRITUS
 IN FONTE

agnouit, sed mortuus est postea pertinax in
deceptione & errore.

4. **DE NIQVE** Deus ad suam gloriam ma-
nifestandam, inspirare solet varios vitæ extra-
ordinariæ modos in ieiunijs, recollectionibus,
asperitatibus, sicut legimus in Historijs S. An-
tonij, Simonis Stilitæ & quæ vocantur salo-
stultû & S. Catharinæ senësis & aliorû huius-
modi, sed ordinariè non mittit huiusmodi in-
spiraciones nisi ijs, quorum opera vti vult
multas animas cõuertendas, vt èdo tali forma
vitæ, tanq̃ stupèdo p̃digio, ad eas trahendas
suû obsequiû. Qualis fuit vita magni Baptistæ
q̃ etsi nullû esset facturû miraculum, eius
men vita fuit quoddam continuum miraculum
ad populum Hebræum conuertendum. Quæ
raræ sunt iudicandæ inspiraciones Dei, quæ
personæ habent, quæ proprio tâtum profectum
attendunt, nisi adsint simul indicia, de quibus
mox dicemus.

S. 6.

De inspirationibus ad res bonas generatim

Processu 7.
Religiõ, c. 9.

SEXTA regula est de inspirationibus, quæ
solum nos mouet ad res bonas generatim.
vt ait S. Bonaventura, Dn. Deus nos interdum
interdum inspirat in particulari, q̃ vult nos facere
re; interdum solum in genere inspirat, vt ad
maiorè gloriã & voluntatis eius beneplacitum
& Christi Domini imitationem quæramus. Non
raro tamen euenit, vt cum hæc desideria per
fectior

lectionis à Deo inspirentur, applicatio tamen ad particularia sit dæmonis, aut spiritus proprii. Sicut euenit Iephte de quo refert scriptura, quod a factus sit super Iephte spiritus Domini, & votum vouit Domino dicens: si tradideris filios Amon in manus meas, quicumque primo fuerit egressus de foribus domus mea, eum holocaustum offeram Domino, cui reuertenti in domum suam occurrit prima vnigenita filia sua, quam obtulit in sacrificium sicut vouerat se facturum. in quo tamen grauissimè errauit. Nam esto votum in genere factum fuisset inspiratio Dei, applicatio tamen illius voti ad rem particularem quam obtulit, fuit à proprio spiritu; secutus enim iudicium proprium non consuluit (vt ait sanctus Ambrosius) sapientes, qui exemplo Abrahamæ deprehendissent, Deum non gaudere aut delectari sacrificio, in quo sanguis humanus effunditur. In hunc modum multæ illusiones eueniunt pijs aliquibus personis, quibus Deus inspirat sancta desideria pœnitentiæ, ieiunij, orationis & mortificationis, quæ confidentes, ea desideria & inspirationes à Deo esse, aliqua particularia exequantur, vt eis respondeant, instigata proprio spiritu & feruore indiscreto. aut à Dæmone, quem Dauid b *meridianum* appellat. Qui (vt ait S. Bernardus) transfiguratur se in Angelum lucis claræ ac feruentis, tanquam meridiei, ad decipiendum feruentes, conuertendo feruorem in furorem, vt sine iudicio aggrediantur ea, quæ ipsorum vires excedunt

s Isa. 11. 29.

S. Tho. 22.
q. 88. a. 2. ad 2

Lib. de Virg
circa mediū

Tract. 4. c. 11
fufius de
hoc dicitur,

b Psal. 90. 6.

Serm. 33. in
Cant.

SPIRITUS
INTE

Col. 1. cap. 21

credentes talia sibi à Deo inspirari. Ita an
 Cassianus successisse Abbati Io anni, qui ma-
 gna anxietate cupiebat ieiunare, & cum esset
 debilissimus, ieiunium protraxit ad duos
 continuè dies, quibus elapsis apparuit illi de-
 mon in figura Aethiopsis, dicens illi; par-
 te mihi, Abba, ego enim te induxi in hoc labo-
 riosum ieiunium quod ille fecit, ut Abbas me-
 mium debilitatus, aut citius moreretur, aut
 alijs rebus maioris momenti & obligatori-
 deesset. Et eadem ratione euenire potest, ut
 religionis amplectendæ desideria sint à Deo
 determinatio verò ad hanc religionem particu-
 larem, sit à b spiritu proprio, ob aliquem fi-
 nem humanum. Ex quo fit, ut quando inspi-
 ratio solum fuerit in genere de sequenda vir-
 tute, signum est Deum velle, ut in particulari
 suppleamus nos, quod illi deest lumine ratio-
 nis, & fidei, & consultatione cum ipsius mini-
 stris. Sicut inspirauit Saulo conversionem, et
 addens particularia, quæ illū concernebāt, sed
 iubens eum ire in ciuitatem, vbi audieturus es-
 set, quod oporteret ipsum facere, sicut postea
 per Ananiam dictum est illi.

Ex prædictis omnibus sequitur, ad integrè
 cognoscendas inspirationes Dei, non esse oc-
 culos conijciendos solum in generalia virtutis
 desideria, sed in ea particularia, quæ inspi-
 rantur, attendentes ad qualitatem personæ,
 locum, ac tempus, & cæteras circumstantias.
 Nam aliqua pœnitentiæ forma, quæ in secula-
 ri homine, aut in viro forti esset inspiratio
 Dei,

Dei, in viro religioso qui ex instituto suo, a-
 liam formam habet, aut in homine debili, e-
 rit illud dæmonis, & in vno eodemq; homi-
 ne potest nunc esse deceptio proprii spiritus,
 quod alio tempore fuit motio Spiritus S. con-
 tingere. n. potest, vt eius spiritus affuet^o diuinis
 inspirationibus gignat aliqua colloquia illis
 similia. Et ea sequitur, atque si essent à Deo, nō
 fatis ad id attendendo. Sicut ait sanctus Gre-
 gorius de Prophetis, qui quod valdè frequen-
 ter sentiant diuinos impulsus, interdum re-
 spondent aliquid ex proprio Spiritu, sicut ait
 venisse Nathan prophetæ; qui interroganti
 Dauidi, num ipsi templum Dei ædificare ag-
 grediendum esset, respondit: *omne quod est*
in corde tuo, vade & fac: cui tamen paulò post
 Deus contrarium reuelauit. Agens enim
 candidè rectaque intentione, dignus est, cui
 Deus fraudem ac deceptionem retegat; imò
 ipsa postea experientia eundem ab errore li-
 berat, ob discrimen, quod obseruat in-
 ter hos & illos instinctus, vt
 mox videbi-
 mus.

2 Dial. 21. &
 Hom. 1. in
 Eccl.

c 2. Reg. 7. 3.

s. Tho. 2. 2.
 q. 171. a. 5.

SPIRITUS
 INTE